

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 84/2022-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej, zo sudcu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED] [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Júliusom Jánošíkom, Klincová 35, Bratislava, proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I č. k. 21 C 113/2010-383 z 25. septembra 2019 a proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8 Co 15/2020-447 z 26. januára 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 23. marca 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 21 C 113/2010-383 z 25. septembra 2019 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 15/2020-447 z 26. januára 2021 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“). Navrhuje napadnuté rozsudky zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti, napadnutých rozsudkov a pripojených príloh vyplývajú nasledujúce skutkové okolnosti.

3. Sťažovateľka bola žalovanou v predmetnej veci, kde sa žalobca proti nej domáhal zaplata zľavy odplaty z dovolenky, ktorú pre neho zabezpečovala v Taliansku, ako aj náhrady nemajetkovej ujmy, a to z dôvodu, že v danom prípade žalobcovi a jeho rodine neboli dodané objednané služby v súlade so zmluvou. Okresný súd rozhodol v poradi prvým rozsudkom č. k. 21 C 113/2010 z 28. augusta 2014 tak, že sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 945 eur s príslušenstvom a vo zvyšku žalobu zamietol.

4. Na základe odvolania oboch strán sporu krajský súd rozhodol rozsudkom č. k. 8 Co 13/2015-117 z 31. januára 2017 tak, že odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcej časti priznanej sumy 945 eur potvrdil a v časti nemajetkovej ujmy ho zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

5. Okresný súd po vrátení veci odvolacím súdom, súc viazaný jeho záväzným právnym názorom, dospel k záveru o prípustnosti priznania náhrady nemajetkovej ujmy (primeraného finančného zadosťučinenia) v prípade porušenia povinností cestovnej kancelárie poskytnúť služby v súlade so zmluvou o obstaraní zájazdu, preto ustálil a priznal ju žalobcom v sume 500 eur. Poukázal na to, že za vnútroštátny právny prostriedok na priznanie nemajetkovej ujmy v dôsledku neposkytnutia riadneho plnenia v zmysle zmluvy o obstaraní zájazdu je možné považovať aj nemajetkové zadosťučinenie podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane spotrebiteľa“).

6. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, v ktorom namietala, že súd prvej inštancie vec posúdil nesprávne, pretože § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa je všeobecnou právnou normou vo vzťahu k § 741a až § 741k Občianskeho zákonníka, ktorý je osobitnou normou. Súd mal podľa sťažovateľky správne aplikovať zákon č. 281/2001 Z. z. o zájazdoch, podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr a o zmene a doplnení Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zájazdoch“) a § 741a až § 741k Občianskeho zákonníka. Zároveň poukázala aj na rozhodnutia ústavného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 228/2016, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci vedenej pod sp. zn. 4 Cdo 468/2014 a tiež aj na rozsudok Krajského súdu v Nitre vo veci vedenej pod sp. zn. 9 Co 189/2011, ktoré považovala za relevantné s poukazom na to, že v týchto rozhodnutiach súdy vyjadrili právny názor, podľa ktorého objednávateľovi nemožno priznať náhradu nemajetkovej ujmy.

7. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, a to, že žalobcom vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa, a zároveň konštatoval, že samotná suma priznanej nemajetkovej ujmy namietaná nebola. Vzhľadom na všetky okolnosti danej veci odvolací súd zaujal názor, že je v súlade so zásadou spravodlivého usporiadania občianskoprávných vzťahov, aby bolo žalobcom poskytnuté vyváženie ich straty pôžitku z dovolenky priznaním primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 500 eur.

II. Argumentácia sťažovateľky

8. Argumentáciu sťažovateľky v ústavnej sťažnosti možno zhrnúť takto:

9. Sťažovateľka poukazuje na to, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď žalobe žalobcov vyhovel v časti, v ktorej si uplatnili nárok na zaplatenie sumy 945 eur, avšak v časti, v ktorej žalobcom priznal náhradu nemajetkovej ujmy, rozhodol v rozpore so zákonom.

10. Sťažovateľka poukazuje na právny názor prezentovaný v rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 9 Co 189/2011-149 z 1. decembra 2011, podľa ktorého z výkladu ústavy, ako aj ustanovení Občianskeho zákonníka nepochybne vyplýva, že ak je daná špeciálna ochrana v Občianskom zákonníku, ktorá je uvedená v súlade so systematickým zaradením do VIII. hlavy 8. časti (záväzkové právo), nemožno potom zamieňať nárok podľa § 13 Občianskeho zákonníka s nárokmi podľa § 741a až § 741k Občianskeho zákonníka. Pokiaľ ide o názor prezentovaný v uznesení ústavného súdu č. k. III. ÚS 228/2016-14, tak z neho vyplýva, že keď Slovenská republika v súvislosti s implementáciou smernice právo na imateriálnu ujmu v Občianskom zákonníku neupravila, nemožno iba s ohľadom na existenciu smernice právo na imateriálnu ujmu priznať, a to s ohľadom na to, že smernicu na vzťah medzi objednávateľom zájazdu a cestovnou kanceláriou nemožno priamo aplikovať, pretože smernica nemá horizontálny účinok.

11. Porušenie práva na súdnu a inú právnu ochranu vidí sťažovateľka v tom, že všeobecné súdy (okresný súd a krajský súd), a to aj napriek tomu, že ich sťažovateľka upozornila na nemožnosť priznania nemajetkovej ujmy v súvislosti s uplatnením nárokov vyplývajúcich zo zmluvy o obstaraní zájazdu, o tejto náhrade rozhodli tak, že bola priznaná.

12. Pokiaľ ide o priznanie nároku podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa, sťažovateľka dôvodí tým, že toto ustanovenie je všeobecnou normou vo vzťahu k v tom čase účinným ustanoveniam § 741a až § 741k Občianskeho zákonníka a rovnako tak je všeobecnou normou aj k zákonu o zájazdoch, preto túto všeobecnú normu, a to za súčasnej existencie špeciálnej normy, nemožno aplikovať.

13. Sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť ústavnému súdu, dôvodiac § 422 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy, a v prípade sporov s ochranou slabšej strany, ak napadnutý výrok súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy. V oboch

uvedených prípadoch sa na príslušenstvo neprihliada. Ako sťažovateľka uvádza, výška atakovaného nároku nepostačuje na naplnenie prípustnosti dovolania.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Ústavný súd ústavnú sťažnosti sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na ich odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

15. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

16. Ústavný súd pripomína, že vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov, resp. iných orgánov verejnej moci už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu alebo inú ochranu, resp. práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím orgánu verejnej moci sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov (resp. iných orgánov verejnej moci) sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07, I. ÚS 272/09).

17. Prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú tie, v ktorých táto nesprávna aplikácia jednoduchého práva je spätá s konkurenciou jednotlivých noriem tohto práva, prípadne s konkurenciou rôznych interpretačných alternatív, v ktorých sa odráža kolízia ústavných princípov, ako aj prípad svojoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojoľne možno interpretovať ako prípady,

keď všeobecný súd urobí záver v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame, či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojvôli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, ZNaU 100/2005).

18. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy označenými rozsudkami okresného súdu a krajského súdu. Podstatou argumentácie sťažovateľky je tvrdená nezákonnosť rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré priznali žalobcom nárok podľa § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa, pričom nemali túto normu aplikovať, lebo vo vzťahu k nej existuje osobitná zákonná úprava, a to v tom čase účinné ustanovenia § 741a až § 741k Občianskeho zákonníka a v tom čase účinný zákon o zájazdoch.

19. Odôvodnenie napadnutého rozsudku okresného súdu, ako aj rozsudku krajského súdu podľa názoru ústavného súdu nenesie znaky vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a argumentácia okresného súdu a tiež aj krajského súdu je akceptovateľná a v nijakom prípade ju nie je možné označiť za arbitrárnu. Okresný súd dospel k záveru, že žalobcovia utrpeli nemajetkovú ujmu, a nárok na jej náhradu subsumoval pod príslušné ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa. Sťažovateľkou naznačená konštrukcia generality a špeciality by viedla k tomu, že nemajetková ujma síce vznikla, ale žalobcovia by sa jej náhrady domôcť nemohli (m. m. IV. ÚS 147/2021). Ústavný súd za týchto okolností nemá ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval skutkové a právne závery všeobecných súdov a tieto následne podroboval ústavnoprávnej korekcii, ibaže by boli zjavne neodôvodnené a arbitrárne, čo nie je tento prípad. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom uvedeným v uznesení okresného súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti tohto názoru a ani nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť názor okresného súdu svojím vlastným.

20. Pokiaľ sťažovateľka polemizuje s názormi všeobecných súdov aj tam, kde priestor na polemiku nie je, pretože pokiaľ ide o smernicu EHS č. 90/314, túto okresný súd v danej veci neaplikoval, rovnako ako neaplikoval § 13 Občianskeho zákonníka. Všeobecné súdy konajúce vo veci sťažovateľky aplikovali vnútroštátne právne predpisy tak, aby bol naplnený účel smernice a nemajetková škoda (ujma) spotrebiteľa bola primerane reparovaná poskytnutím peňažného plnenia. Takýto výklad a aplikácia slovenských vnútroštátnych právnych predpisov podľa názoru ústavného súdu primeraným spôsobom zabezpečila dôsledné rešpektovanie záväzného výkladu čl. 5 tejto smernice, prijatého v rozsudku Súdneho dvora Európskej únie z 12. marca 2002 vo veci Simone Leitner v. TUI Deutschland GmbH & Co. KG, C-168/009. Zvolené riešenie považuje ústavný súd za ústavne konformné a spravodlivé zároveň. Zároveň konštatuje, že v právne a skutkovo obdobnej veci sťažovateľky už ústavný súd rozhodol (IV. ÚS 147/2021), pričom dospel k rovnakému záveru týkajúcemu sa aplikácie právnych predpisov v súvislosti s uplatnenou nemajetkovou ujmu.

21. Pokiaľ ide o právne závery vyslovené v rozhodnutí ústavného súdu č. k. III. ÚS 228/2016-14 a rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 468/2014, je potrebné poukázať na to, že uvedené rozhodnutia sa netýkali nemajetkovej ujmy priznanej podľa ustanovení zákona o ochrane spotrebiteľa, preto nie sú aplikovateľné na prípad sťažovateľky. Ústavný súd k označenému rozhodnutiu ústavného súdu zároveň dodáva, že ide o ojedinelé a prekonané rozhodnutie ústavného súdu, a to aj z toho dôvodu, že tam použitý argument (ak *lex specialis* po transpozícii smernice nepriznáva právo na náhradu nemajetkovej ujmy, vylučuje to použitie *lex generalis*) je nekorektný, pretože uvedený argument by platil iba v prípade, že by *lex specialis* takéto právo priznané *lex generalis* výslovne vylúčil alebo upravil odchyľne od *lex generalis*.

22. Dôvodom odmietnutia ústavnej sťažnosti je teda vo vzťahu k rozsudku okresného súdu nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie [§ 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde], keďže na základe princípu subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy *in fine*) o odvolaní sťažovateľky proti tomuto rozsudku rozhodoval krajský súd. Vo vzťahu k rozsudku krajského súdu je dôvodom odmietnutia ústavnej sťažnosti jej zjavná neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

23. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o v nej obsiahnutých ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. februára 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu